
ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 336.226.1:658.155.2(061.1ЄС)

К. О. Копчинська, аспірант

ЄВРОПЕЙСЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ В ОПОДАТКУВАННІ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. В статті досліджуються основні тенденції розвитку системи оподаткування прибутку підприємств в країнах ЄС. Показано, що еволюція системи відбулася досить суттєва. На сучасному етапі розвиток системи оподаткування відбувається в напрямку гармонізації підходів щодо визначення бази податку на прибуток корпорацій, в той час як розміри ставок податку залишаються в сфері суверенної компетенції кожної окремої країни.

Ключові слова: тенденції, податок на прибуток, база оподаткування, ставки податку, податкова система, ЄС, податкова політика.

К. А. Копчинская, аспирант

ЕВРОПЕЙСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ В НАЛОГООБЛОЖЕНИИ ПРИБЫЛИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Аннотация. В статье исследуются основные тенденции развития системы налогообложения прибыли предприятий в странах ЕС. Показано, что эволюция системы произошла довольно существенная. На современном этапе развитие системы налогообложения происходит в направлении гармонизации подходов к определению базы налога на прибыль корпораций, в то время как размеры ставок налога остаются в сфере суверенной компетенции каждой отдельной страны.

Ключевые слова: тенденции, налог на прибыль, база налогообложения, ставки налога, налоговая система, ЕС, налоговая политика.

К. О. Копчынска, Postgraduate Student

EU TRENDS IN CORPORATE INCOME TAXATION

Abstract. The article examines the main trends of development of enterprise income tax in the EU. It is shown that quite substantial evolution of the system has taken place. At the present stage the development of the tax system is toward harmonization of approaches to determining the tax base for corporate profits, while the rates of tax are in the area of sovereign jurisdiction of each country.

Keywords: trends, corporate income tax, tax base, tax rate, tax system, EU, tax policy.

Актуальність і мета дослідження. В сучасних умовах стрімкими темпами набирає швидкості процес глобалізації. Це стосується багатьох сфер життєдіяльності людини, суспільства, країни в тому числі економіки. Найбільшим наочним проявом глобалізації в сфері економіки є поступове нарощування ступеня інтеграція національних економік різних країн. Показовим тут є приклад країн ЄС, які протягом останніх п'ятдесяти років пройшли тривалий і досить успішних шлях від політичної декларації про об'єднання до валютного союзу. На сучасному етапі відбувається процес ще більшої економічної координації різних напрямів економічної і соціальної політики країн, що входять до складу ЄС. Дослідження досвіду країн ЄС є важливим з огляду на ті фундаментальні зміни, що відбулися в нашій країні протягом останнього часу. У 2014 році було підписано угоди про асоціацію з ЄС, що накладає відбиток фактично на всі сфери життєдіяльності суспільства, економіки і держави. Податкова система є важливою складовою системи взаємовідносин країн економічного союзу, де відбувається така координація. З огляду на це обрана тема дослідження, метою якого є аналіз та визначення основних тенденцій в сфері оподаткування прибутку підприємств, є, на нашу думку, надзвичайно актуальною.

Слід зазначити, що об'єкт нашого дослідження обмежено лише корпоративним прибутковим податком (corporate income tax – далі СІТ) не випадково. Це зумовлено в першу чергу тим, що

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

цей податок в усіх країнах ЄС є основним джерелом формування доходів державних бюджетів. Відповідно його належному функціонуванню в системі державних фінансів приділяється значна увага. Разом з цим цей податок є основним чинником, що впливає на мобільність такого важливого та надзвичайно мобільного в сучасному глобалізованому світі фактору виробництва як капітал.

Виклад основного матеріалу. В сфері прямих податків фактично з самого початку утворення ЄС була закладена концепція їх гармонізації. Доклад 1962 року комітету Ф. Ньюмарка надавав рекомендації щодо невідкладної гармонізації податків на доходи компаній і податків, що мають безпосередній вплив на рух капіталів. Зокрема, пропонувалося усунути будь-які бар'єри для руху капіталу та створити умови для справедливої конкуренції за інвестиції [1, с. 311]. Така концепція гармонізації прямих податків є абсолютно природною для ЄС, оскільки відповідає закладеній в основу устрою ЄС філософії вільного руху капіталів, товарів і робочої сили. Вже 50 років назад капітал ставав все більш мобільним фактором виробництва, а тому поширеною стала думка про скасування будь-яких перепинів для його вільного руху в тому числі й податкових. Це вважалося кроком, що відповідає принципу економічної ефективності та сприятиме більшій зайнятості, стійким темпам економічного зростання, підвищенню економічної потужності країн ЄС. Як з'ясувалося, це абсолютна правильна позиція і напрям гармонізації в рамках процесу інтеграції національних економік різних країн сприяє досягненню бажаних цілей соціально-економічного розвитку. Цей факт, зокрема, відзначається вітчизняними вченими, які говорять про те, що гармонізація у сфері оподаткування на території ЄС спрямована на усунення податкових перешкод процесу руху товарів та факторів виробництва, створення і стимулювання транснаціональних європейських компаній, спроможних відповідати вимогам зростаючого рівня міжнародної конкуренції [2, с. 563 - 564].

Тому керівництво країн ЄС весь час було стурбоване тим, що функціонування як внутрішнього ринку, так й міжнародні конкурентні позиції національних економік повинні знаходитися в сприятливому податковому середовищі. Особливий внесок в цій сфері був зроблений комітетом під керівництвом О. Рудінга протягом 1990 – 1992 рр. Основний практичний результат звіту цього комітету полягав у рекомендаціях усунути подвійне оподаткування і також сприяти подальшій гармонізації (ставки, база) в сфері СІТ [6].

Наступним кроком на шляху розвитку податкової політики був програмний документ прийнятий на з'їзді країн членів ЄС 23 травня 2001 року «Податкова політика в Європейському Союзі – Пріоритети на роки вперед». В ньому зокрема зазначалося, що на рівні ЄС головне завдання податкової політики полягає у забезпеченні субсидіарної ролі податків та соціальних зборів. Тому мета податкової політики ЄС полягає не в стандартизації національних податкових систем, а у приведенні їх до такого стану, коли вони є сумісними та такими, що відповідають цілям угоди про створення ЄС. Щодо оподаткування прибутку підприємств, то було підтверджено обраний шлях на зниження ставок податку на прибуток підприємств, але з одночасним скороченням податкових пільг [10].

Взагалі слід відзначити, що оподаткування прибутку підприємств є надзвичайно важливим з точки зору економічного зростання з декількох причин. Основна полягає у тому, що мобільність капіталу як фактору виробництва постійно зростає. Це відбувається не лише в межах окремих країн чи регіонів, а в цілому в глобальному економічному середовищі. Конкуренція за ресурси, прагнення на економії собівартості продукції є настільки потужними чинниками в системі прийняття підприємницьких, інвестиційних рішень, що місце розташування капіталу і виробництв може змінюватись надзвичайно швидко. Організаційна модель функціонування більшості потужних транснаціональних корпорацій передбачає, щонайменше, в своєму складі географічну структуру трьох країн світу. Перша, це країна походження капіталу, друга – країна чи країни розміщення виробничих потужностей, третя – країна чи країни, в якій відбувається споживання товарів, послуг тощо [8, с. 429 - 433]. В умовах високої економічної інтеграції, яку уособлює в собі ЄС, принцип економічної ефективності розташування факторів виробництва, ресурсів актуалізується на ще більш високому рівні. Адже функціонування внутрішнього ринку багатьох різних країн в

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

межах одного економічного союзу для того, щоб бути ефективним має бути надзвичайно синхронізованим в усіх аспектах в тому числі й податковому.

Крім того вже не тільки на теоретичному рівні, а також за допомогою емпіричних досліджень доведено, що в сприятливій економічному зростанню податковій системі основна частка податкового навантаження має формуватися за рахунок оподаткування немобільних факторів виробництва і споживання, а не за рахунок оподаткування капіталу чи праці [3, 9].

Характеризуючи систему оподаткування прибутку підприємств в країнах ЄС, слід звернути увагу на фіскальні показники СІТ. Така статистична інформація щодо динаміки надходжень від сплати СІТ в окремих країнах ЄС за період з 1970 по 2012 рр. представлена в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка надходжень СІТ в країнах ЄС, % ВВП 1970 – 2012 рр.

	1970	1980	1990	2000	2007	2008	2009	2010	2012
Австрія	-	1,4	1,3	2,0	2,3	2,4	1,6	1,9	2,2
Бельгія	2,4	2,2	2,4	3,5	3,4	3,3	2,4	2,6	3,0
Велика Британія	3,7	2,9	3,4	3,4	3,2	3,4	2,6	2,9	2,7
Голландія	2,5	3,0	3,0	3,7	3,0	3,0	1,9	2,0	1,9
Греція	-	0,5	1,4	4,0	2,4	2,4	2,4	2,4	1,1
Данія	1,1	1,5	2,6	3,5	3,7	3,2	2,3	2,7	3,0
Естонія	-	-	-	0,9	1,6	1,6	1,8	1,3	1,4
Іспанія	-	1,1	2,8	3,0	4,5	2,7	2,1	1,7	2,0
Ірландія	1,3	1,5	1,6	3,5	3,2	2,7	2,3	2,4	2,3
Італія	3,0	2,4	3,7	2,8	3,7	3,6	3,0	2,7	2,8
Люксембург	3,0	5,5	5,4	6,6	5,5	5,3	5,7	5,9	5,2
Німеччина	1,7	1,8	1,8	1,8	2,2	1,9	1,4	1,5	1,8
Польща	-	-	-	2,4	2,7	2,7	2,3	2,0	2,1
Португалія	-	0,9	2,5	3,8	3,5	3,5	2,7	2,7	2,7
Словаччина	-	-	-	2,6	2,9	3,1	2,5	2,5	2,4
Словенія	-	-	-	1,1	3,2	2,5	1,8	1,8	1,2
Угорщина	-	-	-	2,2	2,8	2,6	2,2	1,2	1,3
Франція	2,2	2,1	2,4	3,0	2,9	2,8	1,4	2,1	2,5
Фінляндія	-	1,2	2,0	5,7	3,7	3,3	1,9	2,4	2,1
Чехія	-	-	-	3,2	4,5	4,1	3,4	3,2	3,3
Швеція	-	1,2	1,5	3,7	3,5	2,8	2,8	3,3	2,6
Середнє				3,2	3,3	3,0	2,4	2,4	2,4

Джерело: складено автором за даними [7]

З наведеної таблиці можна побачити, що фіскальний потенціал СІТ є досить суттєвим. За даною вибіркою країн середнє значення показника податкових надходжень від сплати СІТ за період з 2000 по 2012 рр. становило майже 3% ВВП країни. Найбільше значення цього показника протягом зазначеного періоду часу спостерігається в Люксембурзі (середнє 5,7%), а найменше – Греції (2,3%) та Естонії (1,4%) і, як не дивно, в Німеччині (1,8%).

Подібна диференціація показників характеризується тим, що існує суттєва відмінність в структурі економічних систем різних країн. Зокрема, економіка Люксембургу характеризується тим, що в ній домінує фінансовий і банківський сектор, який обслуговує як приватних осіб, так і великі міжнародні корпорації, що сплачують податок до бюджету даної країни. На відміну від цього економіка Греції та Естонії потребує задля свого розвитку притоку капіталу, тому в цих країнах створений досить ліберальний режим щодо оподаткування даного фактору виробництва. І, як бачимо, навіть в такій промислово розвиненій країні як Німеччина боротьба за

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

капітал виступає суттєвим чинником при формуванні системи оподаткування прибутку підприємств.

Аналізуючи дані таблиці 1 слід звернути увагу на те, що майже в усіх країнах ЄС відбулося суттєве падіння показника надходжень від сплати СІТ у зв'язку з глобальною фінансово-економічною кризою 2008 року. Так, у Франції надходження СІТ у 2009 р. по відношенню до 2008 р. впали удвічі. Суттєвим таке падіння було в Голландії, Данії, Словаччині, Словенії та Фінляндії. Це, з одного боку, зумовлено тим, що зменшення податкового навантаження на прибуток підприємств було частиною антикризових заходів в процесі подолання кризи. З іншого, тут також простежується загальний тренд зменшення податкового навантаження в ході боротьби за мобільний капітал. Іншими словами, країни намагаються створити якомога більш сприятливі умови для інвестицій, залучення капіталу на свої внутрішні ринки.

Підтвердженням цієї тези є загальноєвропейська тенденція зменшення нормативних ставок СІТ. З 1995 по теперішній час спостерігається тенденція поступового зменшення ставок СІТ. Якщо в середньому за країнами ЄС у 2014 році середня нормативна ставка податку становила 22,9%, то у 1995 р. – 35%. В останні роки темпи падіння ставок дещо уповільнилися. У 2014 році найбільше зменшення нормативної ставки СІТ відбулося в Фінляндії з 24,5% до 20%.

Поряд з цим експерти відзначають, що хоча така тенденція є загальною для всіх країн ЄС, але всередині ЄС варіювання нормативних ставок СІТ є, зрозуміло, досить суттєвим. Діапазон ставок знаходиться в межах від 10% в Болгарії до 30% і більше в таких країнах як Бельгія, Німеччина, Іспанія, Франція, Італія тощо [11, с. 31].

Окремим елементом механізму оподаткування прибутку підприємств є правила і стандарти визначення бази оподаткування даного податку. У зв'язку з цим слід зазначити, що в країнах ЄС щодо цього, як і у випадку зі ставками СІТ, також спостерігає загальна тенденція щодо розширення бази цього податку головним чином шляхом усунення неефективних податкових пільг. В середньому величина бази податку на прибуток підприємств в країнах ЄС зросла з 20% ВВП у 1995 р. до 35% у 2012 р. [11, с. 38].

Взагалі слід відзначити, що при оподаткування прибутку підприємств особливо вагоме значення має навіть не величина ставки податку, а те яким чином, і згідно з якими правилами визначається об'єкт та база оподаткування. Відповідно нормативні ставки СІТ, без суттєвої втрати фіскальної значущості податку, можуть зменшуватися, якщо застосовується широка база оподаткування. Такого підходу *bona fide* - «низькі ставки – широка база» - намагаються дотримуватись фактично усі країни ЄС. З цією метою, а також враховуючи те, що велика кількість підприємств здійснюють свою діяльність в різних країнах ЄС протягом останніх більш як десяти років відбувається так званий проект Спільна консолідована база оподаткування прибутку підприємств (*Common Consolidated Corporate Tax Base*, далі СССТВ) [4]. Мета цього проекту надати корпораціям інструмент визначення бази оподаткування СІТ на основі міжнародних стандартів бухгалтерського обліку за єдиними правилами і процедурами для підприємств усіх країн ЄС. При цьому слід зазначити, що хоча мета проекту полягає фактично у гармонізації правил і процедур визначення бази оподаткування СІТ, але питання ставок цього податку залишається в сфері суверенної компетенції податкової політики кожної окремої країни ЄС. Слід зазначити, що, як і будь-який інший спільний проект ЄС, робота над СССТВ відбувається шляхом консультацій і врахування інтересів всіх країн союзу, тобто є гарний приклад того яким чином консолідована позиція в сфері податкової політики досягається шляхом виявлення і врахування інтересів всіх зацікавлених сторін. Станом на сьогоднішній день основним результатом роботи цього проекту є аналітичні матеріали і пропозиції до директиви ЄС щодо визначення бази оподаткування СІТ. Згідно з проведеними дослідженнями передбачається суттєва економія ресурсів в результаті запровадження проекту СССТВ. Зокрема, корпорації можуть зекономити до €2 млрд., якщо даний проект буде запроваджено на видатках адміністрування СІТ. Ще €1 млрд. становлять потенційні вигоди для підприємств, що матимуть можливість розширити свою діяльність за рахунок виходу на ринки нових країн [5].

Таким чином, проект СССТВ є надзвичайно важливим кроком вперед на шляху вдосконалення системи оподаткування прибутку підприємств в країнах ЄС. Але слід відзначити, що в країнах

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

ЄС, як і в усьому світі, досить гостро стоїть проблема трансфертного ціноутворення. Одним із досить поширених способів мінімізації податкових зобов'язань СІТ є метод маніпулювання цінами при здійсненні фінансово-господарських операцій з пов'язаними контрагентами. Внаслідок його застосування платник податку може формувати центри отримання прибутку в низько податкових юрисдикціях, що відповідно призводить до мінімізації податкових зобов'язань або взагалі ухилення від сплати податків. З огляду на це, цій проблематиці приділяється значна увага з боку фіскальних органів країн ЄС. Основний напрям контролю за трансфертним ціноутворенням полягає в автоматизації процесу перевірок та постійному обміну інформацією між фіскальними органами різних країн щодо сумнівних платників та операцій.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки.

Оподаткування прибутку є важливим чинником створення сприятливих умов для розвитку як внутрішнього ринку країн ЄС, так й підтримання національних економік в конкурентному стані в глобальному середовищі.

Розвитку системи оподаткування прибутку підприємств в ЄС сприяє ретельна робота широкого кола експертів та науковців, які в процесі прийняття тих чи інших рішень здійснюють ґрунтовний аналіз проблемної ситуації, визначають переваги і ризики таких рішень. В цьому контексті Україна має наслідувати приклад країн ЄС.

Сам СІТ залишається важливим фіскальним інструментом в системі державних фінансів кожної країни ЄС, оскільки податкові надходження від сплати даного податку в середньому становлять майже 3% ВВП країни. Після глобальної фінансової-економічної кризи 2008 р. показники фіскальної значущості СІТ дещо зменшилися. Це було зумовлено тим, що зменшення податкового навантаження на прибуток підприємств було частиною антикризових заходів.

Незважаючи на суттєві відмінності в структурах економік різних країн ЄС, в національних податкових системах масштаби взаємодії та взаємоузгодження в сфері оподаткування прибутку корпорацій відбуваються здебільшого через створення консолідованого підходу до визначення бази СІТ. Водночас розміри ставок податку залишаються в сфері компетенції податкової політики кожної окремої країни. Незважаючи на досить значну диференціацію нормативних ставок СІТ, в ЄС протягом тривалого періоду, зокрема, з 1995 року і по теперішній час чітко простежується тенденція щодо зменшення їх величини.

Література

1. Курдяев А. Е. Гармонизация прямых налогов в Европейском Союзе: история и правовые принципы / А. Е. Курдяев // *Налоги и финансовое право*. – 2012. - №8. – С. 310 – 315.
2. Податкова політика України : стан, проблеми та перспективи: монографія / [П. В. Мельник, Л. Л. Тарангун, З. С. Варналій та ін.]; за ред. З. С. Варналія. – К.: Знання України, 2008. – 675 с.
3. Acosta-Ormaechea S. Tax Composition and Growth : A Broad Cross – Country Perspective / S. Acosta-Ormaechea, J. Yoo // *IMF Working Paper*. – October, 2012. - WP/12/257. – 35 p.
4. Common Tax Base. [Electronic Resource] – Access mode: http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/company_tax/common_tax_base/index_en.htm.
5. European Corporate tax base: making it easier and cheaper to do business in the EU. [Electronic Resource] – Access mode: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-11-185_en.htm?locale=en.
6. European Commission, Communication to the Council and to Parliament subsequent to the conclusions of the Ruding Committee indicating guidelines on company taxation linked to the further development of the internal market [Sec(92)1118], (Brussels, 26 June 1992). [Electronic Resource] – Access mode: http://aei.pitt.edu/956/1/company_taxation_SEC_92_1118.pdf.
7. Revenue Statistics 2014. [Electronic Resource] – Access mode: http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/revenue-statistics-2014_rev_stats-2014-en-fr.
8. Tax by Design: The Mirrlees Review. – Oxford University Press Inc., New York, 2011. – 1025 p.
9. Prammer D. Quality of Taxation and the Crisis: Tax shifts from a growth perspective / Doris Prammer // *Taxation Paper*. – 2011. - No 29 – 60 p.
10. Tax policy in the European Union - Priorities for the years ahead. [Electronic Resource] – Access mode: http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/tax_policy/index_en.htm.
11. Taxation trends in the European Union. Data for the EU Member States, Iceland and Norway. [Electronic Resource] – Access mode: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2014/report.pdf

---

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

References

1. Kurdyaev, A. E. (2012). *Garmonizatsiya pryamykh nalogov v Evropeyskom Soyuze: istoriya i pravovye printsipy* [The harmonization of direct taxes in the European Union: History and legal principles]. *Nalohy y fynansovoe pravo – Taxes and Financial Law*, 8, 310 – 315 [in Russian].
2. Melnyk, P. V., Taranhul, L. L., & Varnalii, Z. S. (Ed.). (2008). *Podatkova polityka Ukrainy: stan, problemy ta perspektyvy: monohrafiya* [Tax policy of Ukraine: state, problems and prospects: Monograph]. Kyiv: Knowledge of Ukraine [in Ukrainian].
3. Acosta-Ormaechea S., & Yoo, J. (2012). *Tax Composition and Growth: A Broad Cross – Country Perspective*. IMF Working Paper.
4. Sommon Tax Base (n.d.). *ec.europa.eu* Retrieved from: http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/company_tax/common_tax_base/index_en.htm.
5. European Corporate tax base: making it easier and cheaper to do business in the EU. (n.d.). *europa.eu* Retrieved from: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-11-185_en.htm?locale=en.
6. European Commission, Communication to the Council and to Parliament subsequent to the conclusions of the Ruding Committee indicating guidelines on company taxation linked to the further development of the internal market. (1992). *aei.pitt.edu* Retrieved from: http://aei.pitt.edu/956/1/company_taxation_SEC_92_1118.pdf.
7. Revenue Statistics 2014. (2014). *www.oecd-ilibrary.org* Retrieved from: http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/revenue-statistics-2014_rev_stats-2014-en-fr.
8. Tax by Design: The Mirrlees Review (2011). Oxford University Press Inc., New York.
9. Prammer, D. (2011). Quality of Taxation and the Crisis: Tax shifts from a growth perspective. *Taxation Paper*, 29, 60.
10. Tax policy in the European Union - Priorities for the years ahead (n.d.). *ec.europa.eu* Retrieved from: http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/tax_policy/index_en.htm.
11. Taxation trends in the European Union. Data for the EU Member States, Iceland and Norway. (2014). *ec.europa.eu* Retrieved from: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2014/report.pdf

Надійшла 09.04.2015